NOVICE

gospodarskih, obertnijskih in narodskih stvarí.

Izhajajo vsako **sredo** in **saboto**. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

Teč. XIII. V Ljubljani v sredo 18. aprila 1855. List 31.

Naznanílo.

Kí, kak. k. krajnska kmetijska družba že več lét brzi Eura čila delí murbine drevesa malopremožnim kmetom in učiteljem ljudskih šol na Krajnskem, tako hoče zdaj za pomnoženje in povzdigo sadjoreje tem tudi brez plačila dajati divjakov iz svojega verta.

To dá podpisani odbor vsim malopremožnim kmetom in pa učiteljem po deželi s tem pristavkom naznanje, da naj vsakdo, ki želí divjakov zastonj dobiti, se oglasi pri gosp. dr. Strupi-u na družtvenem vertu na spodnjih Poljanah.

Pri ti priliki se tudi naznanílo ponavlja, da se murve in cepljene sadne drevesa vseskozi po določeni ceni na družbinem vertu dobivajo.

Glavni odbor c. k. krajnske kmetijske družbe v Ljubljani 12. aprila 1855.

Koliko sol goveji živini pri pitanji tekne.

Gosp. Lanner na Koroškem sloví kot eden pervih živinorejcev našega cesarstva. On je izredil že tišuč in tišuč lepo pitanih goved, in je skusil več, kot sto druzih živinorejcov skupej. Med mnogimi drugimi skušnjami je napravil tudi le-to, da bi se prepričal: koliko zdá sol pri pitanji goveje živine.

Dvema medloma volama, ki sta vagala okoli 7 centov mesarske teže, je dajal le dvakrat na teden zvečer po 3 lote solí (vsakemu) skozi 2 tedna; povžila sta skupaj ta čas na dan okoli 34 funtov žlahnega sená. — Potem jima je skozi 10 dní vsaki dan 3 lote solí dajal, in že sta za toliko raje jedla, da sta na dan povžila 40 funtov sená; še 9 dní potem jim je vsaki dan ravno tisto meró solí dajal, in snedla sta ta čas po 46 funtov sená; ravno to mero solí (vsaki dan 3 lote) jima je dajal še skoz 11 dní, in še raje sta jedla, tako, da sta potrebovala 51 funtov merve na dan. — Potem jima je dajal skoz 18 dní dvakrat na dan po 3 lote solí in pri ti meri (6 lotov solí na dan) sta prišla na blizo 56 funtov sená na dan. Ko jima pa je skoz naslednjih 5 dní po trikrat na dan 3 lote solí dajal, sta pa snedla le 51 funtov sená. Ta mera (9 lotov na dan) je tedaj prevelika bila, in začel jima je spet le po 2 lota na dan skoz 16 dní dajati, in spet sta, kakor popred, snedla na dan nekaj čez 51 funtov merve.

Iz tega se vidi, da vsakdanji povžitek klaje se je od 34 funtov sená po soli, enkrat na dan dajani, pomnožil na 51 funtov, — pri dvakrat na dan dajani pa na 56 funtov, — ko pa je začel trikrat na dan (po 3 lote vsakbart) solí jima dajati, sta manj jedla in le 51 funtov sená povžila.

Kaj pa sledí iz teh natanko izpeljanih skušinj? Pervič to, da sol veliko veliko pomaga živino rediti in spitati, ker pomaga želodcu, da hitreje in bolj popolnoma prekuhuje klajo, zlasti pa grobo, terdo seno ali slamo. Drugič pa, da kakor prava mera solí je živini tečna, je nasproti preobilna le potrata in še škoda.

Nekaj od obdelovanja vinogradov in od pridelovanja vina.

(Konec.)

III.

Da se vino, kar je nar bolj moč, v dnar spravi.

Le skerbite vinoredniki, da boste veliko in prav dobrega in žlahnega blaga pridelali; dobro blago se bo lahko in dobro prodalo; le skažene, vodene kapljice se ljudjé bojé. In zdaj je to treba tolikanj bolj skerbeti, ker so iz druzih krajev in dežel, iz Austrijanskega, Ogerskega in Horvaškega dobremu blagu vse poti odperte. Če ne boste posebno, in še bolj od doslej dobrega blaga v prodaj stavili, kupca ne bo, razun v sili, ko vina drugod zavolj tertne bolezni zmanjkuje. Naj nobeden ne reče: „Če ga ne bom mogel prodati, ga bom pa sam pil“ — takošna kupčija pa pelje na kant. Dragi naši Dolenci in vinogradniki! verjemite, da veliko več od doslej bi vi lahko vina prodali in boljše stali, če bi le prav hotli. To bodi pa tudi našim dragim sosedom Vipavcom in spodnjim Štajarcom rečeno, in vsim, kteri so dozdaj po ne dobri navadi grojzdje brali in bi z boljšo navado lahko boljšega, in s pravo umnostjo ga tudi več lahko napravili.

IV.

Drugih svojih pridelkov zraven vina ne zanemarjati.

Kjer vino raste, je življenje v marsikakošnem oziru prijetniše memo druzih krajev. Pa vino tudi marsikoga lahko premoti, da se vès le va-nj zamisli in druge svoje prihodke zanemari. To je napak in ne smé biti. Naši vinorejci imajo večidel zlo rodovitno zemljo in torej memo vinogradov lahko tudi še veliko druzih lepih pridelkov imajo. Se vé, da brez dela in terpljenja tudi njim ne bodo pečeni tiči v usta leteli, kakor drugim nikjer in nikoli ne. Pa dozdaj so Dolenci, razun poslednjih let, čeravno se je v dolgem miru ljudstvo zlo pomnožilo in so tudi zemljišča zlo, bi rekel, preveč razkosene, s svojimi lastnimi pridelki izhajali in živeža niso iz druzih krajev potrebovali. To se brez posebne pridnosti posihmal ne bo dalo več storiti, ker davki so veči, potrebe ljudí tudi veči, in še marsiktere druge okoliščine so, ki jih tukaj ne bomo razkladali. V poprejšnih stoletjih so bili ljudjé z malim in le skorej s samimi domačimi stvarmí zadovoljni, vse je bilo bolj priprosto; otroci so od svojih starih nekako neskerbnost podedovali, in pa delajo po stari navadi brez misel, kar je tačas morebiti brez velike škode bilo, ker še ni bilo cest na vse kraje, in manj ljudí in manj barantije in manj potreb. Ali zdaj je to vse drugače, tedaj tudi mi pri stari šegi in pri starem kopitu ne smémo in brez velike škode ne moremo ostati. Dolenci imajo ne zlo malo rodovitnega polja, in v več krajih dovelj lepih travnikov. Polje potrebuje pa dobrega obdelovanja, globocega oranja in gnoja, in se dá z gnojem in z dobrim obdelovanjem prisiliti, da dvakrat in trikrat več rodí od dozdaj. Gnoj je pravi živelj vsaktere rasti; pa gnoja imajo

dovelj, če ga le hočejo poiskati in pripraviti, ker skorej vse, kar je okoli njih, je gnoj, sparstenina, livada, hlevi, dvor, meje, lapor, cestno blato, roževje, pepél itd. Travniki niso nič oskerbovani; če bi se oskerbovali, bi jim dajali še enkrat toliko in še več dobre klaje; bi po tem, če bi s klajo po umnosti prav ravnali, še enkrat toliko in še več živine lahko redili, in bi si pri taki, posebno hlevni reji, veliko veliko dobrega gnoja napravili. Koliko bi vse to drugo pri drugem zneslo! Kdor ima pamet in želí v dobrem stanu biti, naj posluša! To je resnica, to je dober nauk, ki ga ni zaničevati. Če bi vinorejci zraven svojega vinograda svoje polje, svoje livade in košenine bolj obdelovali, bi imeli ne le vina, ampak tudi žita, sočivja, živine, mleka in masla dovelj, bi imeli zmirej kaj prodati, bi bili gospodarji v dobrem stanu, premožni in srečni in v časti povsod. Da pa se vse to zgodí, je, kakor smo že rekli, perva potreba, da spoznamo, da časi so drugačni od nekdanjih, da tedaj tudi gospodarstvo mora drugačno biti. V to spoznanje naj se pred vsim vrinejo tudi naši vinorejci — vse drugo bo sledílo potem tako rekoč samo po sebi. Zalokar.

Gospodarske novíce.

Iz Banata. Ogeršici je zimski mraz zlo škodoval. Povodnji so polju silno škodo napravile; po razlivih Maroša in Bege je blizo 500 oralov pšenične setve poškodovanih; mnogo čed je konec vzelo. Sicer pa polje, ki ga ni voda poškodovala, prav lepo stojí.

Iz Jacigije na Ogerskem. Ozimina, posebno ogeršica in pšenica, obetate obilen pridelk. Ker je vreme (sred sušca) še zmiraj slabo, ne moremo začeti na polji delati, kakor smo druge leta že ta čas delali. Verh tega pa pomanjkuje gospodarjem tudi že klaje, ki so jo pozimi tratili brez pomislika: ali ne bo sušec z repom vil, in tako mora živina zdaj stradati ali pa s plesnjivo in iz vsih kotov pobrano klajo za ljubo imeti. Nasledek take klaje se je že očitno pokazal v neki čedi, kjer jih je izmed 600 brejih ovác že 310 žverglo.

Iz Livorne na Toškanskem. Žalostno je viditi, če v taki deželi, ki je kdaj toliko vina pridelovala, da niso vedili kam ž njim, se zdaj napravljajo mnogotere brozge, ki imajo božjo kapljico nadomestovati. Ola (piva) ni nikoli preprosti Lah pil, pa tudi zdaj ga ne pije, ker je dražji, kakor je pred vino bilo. Žganja pa, hvala Bogu! naš kmet še ni vajen. Za tiste brozge pa, ki jih narejajo iz vina, cukra, sterdí, želoda, ječmena, vinskega kamnja, dišečih cvetíc in nekega kvasú, pa nobeden ne mara; čeravno niso zoperne in tudi ne škodjejo, so vendar vinu tako malo podobne, da se ljudém ne more za zlo jemati, ako pravijo, da to je „medicina“, ne pa vino. Vina iz sadja pa tudi pri nas ne narejajo. In tako je lahko verjeti, kako vse zdihuje po dobri vinski letini, in milo gleda terto, ktera žalibog! v mnozih krajih že spet znamnja bolezni razodeva.

Na Krajnskem kaže sadno drevje letos tako lepo in tako bogato, da že mnogo let ne tako.

Pristavek k spisu „Slovenščina v starem času“.

1. Latovski jezik.

Ko sem pisal besedo od latovskega jezika, nisem dalje mislil kakor na podobnost glasú te besede s starim imenom ljudstva panonskega. Spis gosp. Terstenjaka v 26. listu „Novíc“ me je obudil dalje misliti, dopis bližnjega prijatla pa mi je dal še več spoznati. Sicer bi se latovski jezik komu utegnil otročarija dozdevati; pa morebiti je v njem kaj več kot otročarija. Nekaj posebnega je namreč res to, da je ta jezik med ljudstvom, zlasti med pastirji na Kranjskem, povsod znan, dasiravno otroke večkrat kregajo zavoljo tacega, kakor pravijo, pregrešnjega govorjenja. Je pak latovski jezik narečje, iz navadnega jezika s pristavkom tihnice *l* in zloga *te* spremenjeno; v zgled bodi imenovani dopis prijatelske roke:

„Litičastite lodgospote lošterfajmote!
Liditeprite lanate lirhepite, linite lojsebote lipre- itenesite lačakolate, linite lesete lovskolate lanate liteučite. Ir al te lejete lovskilate lezikjete. Lašvate
latelprijate L S jate“.

To je:

Častiti gospod fajmošter!
Pridite na pirhe, in seboj prinesite kolača, t latovsko naučite. To je latovski jezik.
Vaš prijatel Jadnimi olčič).

Govor se v latovskem jeziku, kakor eri Bo zgled kaže, tako prestvarja, da se vsaka beseda iz treh delov na novo sostavlja: 1) Je čerka *l* s poudarjeno glasnico in zadnjim koncom besede; 2) prednji konec besede s poudarjeno glasnico vred; 3) na koncu je še zlog *te*. Kar pri tem govoru na staro basnoslovje opominja, je nar pred pristavek *l-te*, kteri na koreniko lat ali lotos opominja, tisti cvet, ki je indijanskemu božanstvu Višnutu iz popka izrastel, od kterega cveta so se tudi Latoviki imenovali. Po tem je tista okolišina, da latovski jezik je zlasti pastirjem domač; Višnu pa se je v svoji osmi premembi kot Krišna ravno med pastirji in pastaricami svoje mlade dní mudil. Dasiravno je ta jezik nekaki spaki podoben, vendar je pa znan na Gorenskem kot na Dolenskem in Notranjskem, kar ima tudi nekaj važnosti v sebi. Tisto svarjenje, da je latovski jezik nekaj pregrešnega, uteguje uzrok imeti sicer v tem, da je človeški govor sploh nekaj svetega, kar se ne smé prederzno pačiti; drugi uzrok pa bi znal biti tudi na tem, da je ta govor nekak ostanek starega basnovérstva.

Sicer je še neko drugo spakovanje jezika med nižjim ljudstvom znano, kjer se pri vsakem zlogu tihnica *p* z dotično glasnico pritikuje; na primero iz pred imenovanega dopisa:

„Kteperipi jepezepik jepe papa topo, tepegapa jepez nepe vepem. Jepe šepe nepekepe drupugepe sorpotepe jepezipik, papa sepe gapa nepe moporepem spopomnipitipi“.

To je:

„Kteri jezik je pa to, tega jez ne vém. Je še neke druge sorte jezik, pa se ga ne vém spomniti“.

Jez pa tudi od tega več ne vém, razun ako to misel pristavim, da pritikovanje čerke *p* uteguje v zvezi biti s starim imenom Panoncov. (Konec sledí.)

Za poduk in kratek čas.

Deset vodíl za življenje.

Svetu znani in sila bogati Barnum v Ameriki je v svojem življenjopisu, kterega je nedavnej natisniti dal in za kterega je od bukvarja 75.000 dolarjev plačila prejel, razglasil poduke, kako naj človek ravná, da pride pošteno k premoženju. Deset jih je: 1) Izvoli si vselej take opravila in tak stan, za kterega imaš prirojeno zmožnost in pravo nagnjenje. 2) Bodi vselej mož beseda. 3) Izpeli vse, česar si se lotil, z vso svojo močjo do konca. 4) Ne vživaj nikakoršne pijače, ki te upijani. 5) Z Bogom začenjaj vse in ne obupaj nikdar, pa tudi po nemogočem ne hrepeni. 6) Nikar se s svojim premoženjem v preveč špekulacij ne spuščaj. 7) Izberi si za vsako opravílo prave ljudí. 8) Razglašuj svoje blago in ne stavi luči pod mernik. 9) Ne bodi potraten, in glej, da so tvoji dohodki vedno večji kot pa stroški, ako pri tem zamoreš tako živeti, da ne stradaš. 10) Ne zanašaj se nikdar na druge.

Besedi „moje“ in „tvoje“.

Besedi „moje“ in „tvoje“ imate na svetu različen pomen. Mož in žena pravita: „kar je moje to tvoje, in kar tvoje to moje“. Kupec pravi: kar „moje to moje, in kar tvoje to tvoje“. Človek miloserčen pravi: „Kar moje to tvoje, in kar tvoje to tvoje“. Roparji in odertniki (voherniki) pa pravijo: „kar moje to moje, in kar tvoje to moje“.

Kratkočasno berilo.

Nori pa muhasti Janž.

Marsikteremu izmed nas še spomlad leta 1817 v spominu živí, kako hudo sta tistikrat glad in draginja razsajala po vsi Europi in kerčila trebuhe ljudém.

Ravno tisto spomlad sta v neki vasi v Tirolah dva brata v svoji od staršev podedovani kočici prebivala, po imenu Martin in Janž. Slednjega so ljudje sploh le „norega Janža“ imenovali. Martin in Janž sta se živila od dela pri dobrih sosedih, ker od svojih starišev nista nič druzega dobila, ko samo golo bajtico. Imenovano hudo spomlad nista pa dela še za samo hrano dobiti mogla, in marsikteri, pri kterem sta se delati nudila, jima je z ramama pomigal, rekoč: da sam komaj še toliko premorem, da družino za kake dní preživim, potlej mu tudi, ko njima, beraška palica nastaja. Nikjer tedaj, tudi še za samo hrano ni bilo dela dobiti. Ubožtvo in glad sta jima že na čêlu z velikimi čertami zapisala, da se trebuhom sila godí, in tužna smert lakoti jima že skorej na vrata pokljukati žuga. Kaj je storiti? — Dela nič, živeža pa pri hiši ne cempera ne! Dan za dnevom brez vsega ogreška, Martinu, ki je gospodar bil pri hiši, grozno prigreva, da mu ponoči spati ne dá.

V tej grozni sili neko noč, čujte! kaj Martinu na misel pride! On Janža, ki je terdo spal, mahoma predrami, naj vstane in se obleče, ter ž njim gré.

Janž godernja izperva, da mu še spanja ne privoši, se poslednjič vendar le napravi in za Martinom mutast korači. Mahata jo tiho skozi vas, jo zavijeta na grajšinski borjač; Martin jo udari naravnost proti kravnem ohlevji, podá Janžu šibico v roke, odprè hlev, in mu tiho čakati veli; v tem hipu debelo dimasto kravo z verižico okoli vrata iz hleva pripelje, vrata zaprè, in ukaže tiho brez hrupa jo pognati. Noč je bila svetla, in polna luna plava po nebesi in osvetuje trudno ozemlje. Ko v neko lozo dospeta, se Martin ustavi, veli Janžu kravo terdo deržati, mesarico iz zapasa potegne, in udari dimko z ušesi po čêlu, da pri tej priči telebi na tla, jo izkoži, iztrebuši in razdelí meso na štiri četerti, kožo verže v jamo na stran, kose pa sta nesla mahoma domú. Martin je imel v svoji kleti tudi skrivno zatornico, kamor je kose terdo zadelal. Janžu je terdo zapovedal molčati, da ne sebe in njega v ječo ne pripravi. Janž obljubi, da besede ne bo zinil.

Drugo jutro rano, ko je grajska družina in vse po seli že bilo pokonci, zahromí glas, da je grajskim nar lepša krava nocojšino noč iz hleva prešla. Kravarica Lenka vsa prestrašena teče po vasi vprašaje po kravi, pa nihče ji ničesar povedati ne vé.

Ko Lenka memo Martinove koče letí, stojí Janž na pragu ter Lenko popraša: Lenka! kam, kam tako jaderno in tako pobitega obraza? Lenka dé: e! kaj bi tebi pripovedovala, saj mi nič pomagati ne moreš. Janž pravi: zakaj pa ne? Lenka odgovorí: Sinoči nam je iz hleva dimke zmanjkalo, pa Bog vé, kam je prešla. — I, kaj! reče Janž, nič ne tarnuj, jez dobro za kravo vém. Lenka veselja poskoči, rekoč: aj, Janže! je li res? Janž pravi: res, res. Jez in moj brat sva jo vkradla, ubila in meso domú znesla. — Lenka to zaslišaje naravnost domú v grad letí, in vse, kar ji je nori Janž razoznanil, svojemu gospodu pové.

Martin, ki je še v kleti s skrivanjem tatvine opraviti imel, je Janževo gobezdanje dobro na ušesa vlekel in ko Lenka odletí, poln jada nad Janža prigromí, in mu grozno požuga rekoč: Oj ti prismojenec ti! zdaj si jo pa sebi in meni nakalil, da naji bo vavek glava bolela! Ali ti nisem terdo molčati zapovedal, pa naprej se mi je že pozdevalo, da se boš zatelebanil. Ven je! Gorje ga človeku, ki norcom zaupa! Janž mu mirno odgovorí: Res ne vém, kako se je zgodilo, da sem se tako naglo zagovoril.

(Konec sledí.)

Slovanski popotnik.

* Na velikonočni pondeljk je gosp. Korneli Stanković napravil na Dunaji zanimivo slovansko popevko (koncert) v dvorani družbe muzikoljubov; 40 pevcov je prepevalo v slovanskem jeziku starodavne koralne melodije gerško-slovanske liturgije, kterih je Stanković blizo 700 nabral in sostavil. Popevka je dopadla in Stanković veliko hvalo si pridobil za veliki njegov trud.

* Mnogozasluženi veteran serbsko-horvaške književnosti gosp. Ignaci Brlič, tergovec Brodski, je 27. marca t. l. v Novi Gradiški umerl. Njegova v trojih natisih izdana slovnica je dobro znana po vsem Jugoslavenskem.

* Vredništvo „Gospodarskih novin“ v Zagrebu je s tajništvom gospodarskega družtva vred sopet prišlo v druge roke, in sicer v roke slavnoznanega gosp. Ludevika Vukotinović-a.

* Spominek našega Stanko Vraza — piše „Neven“ — je bil o sv. Jurji postavljen na njegov grob. — Nabira doneskov za spominek, ki se ima velikemu geniju jugoslavenskemu Mušickomu v Karlovcu postaviti, v vojvodini in kneževini serbski dobro napreduje; nabralo se je dosihmal blizo 500 fl.

* Gosp. dr. Ludevik Gaj je po mnozih zaprekah in z velicimi stroški iz rokopisov nabrane in vredjene različne pesmi Ignacija Gjorgića v krasnem iztisu na svetlo dal. Gosp. A. Mažuranić jim je predgovor spisal. Cena jim je 1 fl. 40 kr.; dobivajo se edino pri odpravništvu „narodnih novín“ v Zagrebu.

* Gosp. D. Petrović, učitelj prirodoslovja na gimnazii v Karlovcih vabi na naročilo na svoje delo: „Poljedelstvo, razdieljeno na svoje mjesečne rade“, ki ga je prestavil iz nemškega L. Babo-a. Natiskuje se v N. Sadu; zvezek velja 30 kr. Cela knjiga bo potem veljala 2 fl.

* V Novem Sadu ima od J. Novića Otočanina na svetlo priti veliki spis v 3 delih pod naslovom „Srbstvo“, ki bo segal od naj starejših časov noter do naj novejše dôbe.

* V Belemgradu izhajoči serbski list „Sumadinka“ je dovoljen v dežele austrijanskega cesarstva.

* Gosp. Anton Schmitt v Pragi bo izdal „arheologiško mapo kraljestva českega“; naročilo na to mapo, kteri bode pridjana knjižica z imeni mest itd., znese 1 fl. 30 kr.

* Od gosp. Jana Krejči-a, profesorja na češki realki pražki, se tiska česka prestava prof. Zippe-tove naravoslovne knjige za nižjo realno šolo, pod naslovom „Učebné knihy přirodopisu pro nižši realni školy“.

* V jeziku poljskem izhaja čvetero večih časopisov gospodarskih (kmetijskih) in sicer dva v Krakovem in Lvovu pod naslovom „Tygodnik rolniczo-przemyslowy“ in „Rozprawi gospodarskie“. V Varšavi se izdaja „Rocznik gospodarstva krajowego“; v Lešni (pruskem Poljskem) pa „Ziemianin“.

* Naj stareje ruske novíce. Ko se je 24. jan. t. m. obhajal stoletni god ustanovitve vseučelišča v Moskvi, je izdala carska javna knjižnica v Petrogradu natanko pretiskane perve ruske novíce, ki so bile natisnjene leta 1703; izdatelj je bil sam car Peter Véliki.

* Po ukazu kneza Danila nosijo vsi Černogorci vsled smerti cara Nikolaja skozi 40 dní okoli obernjene kape, to je ondi znamnje žalovanja namesto černe obleke.

* V „Cattolico di Genova“ se berejo med drugim sledeče življenjopisne čerte vélikega kneza ruskega Konštantina: Véliki knez Konštantin ni tako razločen po svoji natori od brata svojega Aleksandra (sedanjega cara), kakor to mnogi mislijo. Res je, da ni tako krotkega obraza kot novi car, al vendar ni toliko nemil, kakor ga nekteri opisujejo. On je človek samostojen v svojih mislih; njegove misli so zrele, zato nikdar kaj brez pomislika ne počenja; nič ni v njegovih sklepih nečloveškega ne naglega. Reči se more, da je izrastel na morji in vedno živel v razmerah pomorskega življenja, zato je postal dolóčen v delu in govorjenji, in v tem se razločuje od vsih svojih druzih bratov. Zna biti, da za tega voljo je od nekterih razglašen za neljudnega in nemilega človeka. Težko ga je za kaj pridobiti; tudi se nikomur ne prilizuje, zato ga grajajo mnogi, od mnozih pa je ravno za tega voljo ljubljen in spoštovan. Verh vsega tega je on zlo učen in velik ljubitelj vsacega dobrega in veličanstvenega nauka. Pri vsem tem je Konštantin vendar preveč častiljuben in zlo zlo zaljubljen v dostojnstvo svojega rodú in svojega stanú. Turški jezik in turško knjižestvo zna tako kakor ga le naj učenejši mož znati more; ker nosi ime Konštantin, mu je tudi serce rado v Konštantinopelji (Carigradu).

Novičar iz raznih krajev.

Ministerstvo kupčijstva je dovolilo, da tisti iz našega cesarstva, ki so kakošno blago v parižko razstavo dali ali ki imajo opravilo poslancov, se zamorejo, če grejo v Pariz, po ces. železnicah po nižji tarifi peljati, namreč tako, da kdor za 2. klas plača, se pelje v vozu 1. klasa; kdor plača za 3. klas, se pelje v drugem; kdor pa plača polovico vožnine za 2. klas, se pelje v 3. klasu; ravno ta polajšek ste dovolile tudi severna železnica in pa družba c. k. železnice. — Iz Dunaja se piše, da poslednja dva mesca je cena pšenice za 53 kr., reží za 36 kr., ječmena za 27 kr., ovsa za 18 kr. pri vaganu padla. — Časnik „Austria“ zagotovlja, da ni res, da bi bila rusovska vlada prepovedala, da bi kupci našega cesarstva, ki so v podonavskih knežijah žita nakupili, ga od ondot ne smeli izpeljavati. — Na dunajskem vseučilišču se učé sedaj izmed živih jezikov sledeči: nemški, madžarski, poljski, češki, rusovski, italijanski, francozki in pa angležki; v bogoslovskih šolah se učé še kaldejski, sirski in hebrejski. — Zmiraj več imenitnih Švajcarjev iz prekantonov — piše „Tr. Z.“ — se preseluje v naše cesarstvo; spet je landaman V. Müller iz kantona Uri si kupil veliko zemljiša v Slavonii, vladni svetovavec Šorno iz Švica pa pride na Krajnsko blizo Ljubljane. — Do včeraj kurirja, ki ima svetu mir ali vojsko prinesti, iz Petrograda še ni bilo na Dunaj. Se vé, da to dolgo pomudo eni tako, drugi drugač ugibujejo. V Berlinu hočejo že za gotovo vediti, da ruski car ne dovoli v to, kar Francozi in Angleži zastran tretjega poglavja terjajo, in to je tudi verjetno zlasti po tem, kar so Rusi že pred vedili, zdaj pa, ko je vladni francozki časnik „Moniteur“ sam to razglasil, tudi vès svet vé, da Francozi in Angleži Sevastopolja niso v stanu Rusom vzeti. Gotovo je, da po tem takem so Francozi in Angleži v veliki zadregi, in da brez Austrije in Prusije ne morejo nič opraviti. Pogostoma tedaj hodita francozka in angležka poslanca tudi k staremu ministru Metternich-u v posvèt. Časnik „Oest. Zeit.“ pravi, da je slišal, da austrijanska vlada ne bo z nikomur deržala, ako bi utegnila francozka in angležka vlada pozneje še kaj več terjati od rusovske zastran tretjega poglavja; — al ta strah, da bi se na Francozkem in Angležkem terjatve še bolj napéle, je zdaj pač prazen strah. — Do 6. t. m. se ni nič važnega zgodilo v Krimu; po poslednjih razodevah francozke vlade se pa menda tudi na tem mestu prihodnje ne bo nič določivnega primerilo. — Zmiraj več gerških prostovoljcov gré v Krim Rusom na pomoč. — Rusovska „deržavna bramba“ bo nek kmali ustanovljena. — 3. dan t. m. je ogledoval rusovski car tisto armado, ki se je podala proti Helsingfors-u in ki ima dopolniti število 120.000 vojakov, ki imajo braniti terdnjave izhodnega morja. — Cesar Napoleon je 16. t. m. šel s cesarico v London obiskat angležko kraljico; od deržavnega zbora se je poslovil takole: „Mislim, da bom tudi v Vašem imenu govoril, kadar bom angležko vlado zagotovljal, da Vi kakor jez spoznate veliko vrednost tega, da je francozka deržava dandanašnji ozko zvezana z angležko. Mi vsi hočemo mir, — al le mir po poštenih pogodbah“. Ob osmih zvečer sta bila cesar in cesarica že v Calais-u, od kodar sta čez Kanal (morski preliv) na Angležko jadrala. Veličastno ju bojo Angleži sprejeli, pa tudi policija bo imela dosti opraviti s skerbjo, da se cesarju ne bo kaj žalega zgodilo po kakošnem hudobnem naklepu francozkih begúnov; toda Napoleon se nič ne bojí, ker — kakor neki časnik pravi — v njegovem besednjaku ne stojí beseda „strah“. — V petek popoldne ob štirih so sv. oče papež v „St. Agnesi fuori le mura“ z mnogimi višjimi gospodi kosili in potem vsim učencom iz zbora (kolegija) za razširjevanje sv. vére pripustili, da so jim smeli noge kušniti. V tem se vdere kos stropa in vsi padejo v spodnjo izbo; sv. oče se niso nič poškodovali, general Montreal pa in nekteri učenci so se enmalo potolkli.

Rodetovi sinovi.

Prepir otrók je pravi kríž,
So starši tud bogati;
Pogosto to lahko sledíš,
Razgled čem tukaj dati.
Rodè je imel sine tri:
Štefèta, Luka, Pavla,
Nikoli jim ustregel ni,
Že eden kaj zabavlja.
Omaro oče zdaj odprè,
Jim kruha misli dáti;
Zdaj trop sinov za njim navrè,
Začnó se prepiráti.
Štefè posebno govorí
In nosi se nar huje,
Omarne vrata sam derži,
Takole on možuje:
„Za hišo jez največ storím,
Dajte mi kos največi,
Saj od drugot nič ne dobím,
Še tù se mi je vleči;
Ta Pavle le, on moli rad,
Rad k svetim bukvam sede,
Naj živí že on enkrat
Od božje tud besede;
Pa saj mu nič krivice ni;
Kaj men'te, da se posti?
Od matere dovelj dobí,
Dajejo mu priprosti.
Tí Lukec! pojdi verh planin,
Za lakot znaš iskati
Zelenja, cvetja, korenin
Alj jagod si nabrati“. —
Zdaj Lukec, Pavle se obá
Začela na-nj jeziti,
Da trebuh ima za Bogá,
Ju v žljici če vtopiti.
„Za naji z materjo si križ —
Je oče mu ongavil —
Pred časom, ko tako živiš,
Naj' boš pod zemljo spravil“.
Štefè prešerno se reží,
Svoj kos premajhen sodi;
Še en'ga sam se polastí,
Zato že, kar če, bodi. —
Tako prepir je vedno bil
Zavolj tegá Štefeta;
Nikolj ugnan in sit ni bil,
In z brati on pometa.

Požemčan.

Stan kursa na Dunaji 16. aprila 1855.

Obligacije deržavnega dolga	5 %	81	fl.
	4½ „	71¼	„
	4 „	64	„
	3 „	50	„
	2½ „	41	„
Oblig. 5% od leta 1851 B		96	„
Oblig. zemljiš. odkupa 5%		74	„
Zajem od leta 1834		218½	„
„ „ 1839		118½	„
„ z loterijo od leta 1854		101⅞	„
„ národni od leta 1854		85¾	„

Esterhaz. srečke po 40 fl.	82½	fl.
Windišgrac. „ „ 20 „	29¼	„
Waldštein. „ „ 20 „	29	„
Keglevičeve „ „ 10 „	12⅛	„
Cesarski cekini	5 fl. 52	
Napoleondor (20 frankov)	9 fl. 53	
Suverendor	17 fl. 8	
Ruski imperial	10 fl. 6	
Pruski Fridrihsdor	10 fl. 40	
Angležki suverendor	12 fl. 20	
Nadavk (agio) srebra: na 100 fl.	27¾	fl.

Loterijne srečke:

V Terstu 14. aprila 1855: 40. 72. 34. 88. 6.

Prihodnje srečkanje v Terstu bo 25. aprila 1855.

Odgovorni vrednik: Dr. Janez Bleiweis. — Natiskar in založnik: Jožef Blaznik.